



ΤΟΥ **Κώστα Γεωργουσόπουλου**

## Tabula rasa

# ΚΛΙΝΙΚΩΣ ΕΚΚΡΕΜΗΣ

**Μ**ε έχουν απασχολήσει και συγκινήσει συχνά κείμενα, πεζά, ποιητικά, δοκιμιακά, αλλά και απομνημονεύματα, γραμμένα από ηθοποιούς. Ο Βεάκης έγραψε και δημοσίευσε ποιήματα, αλλά και ο Φώτος Πολίτης, ο Ροτπέρς, ο Κουν, ο Κατσέλης, ο Καραντίνος, ο Βογιατζής, πλάι στις θεατρικές τους δημιουργίες, μας αποκάλυψαν και ευαίσθητες, άλλου ήχου συνθέσεις, στον γραπτό λόγο. Σε πρώτη προσέγγιση το φαινόμενο είναι αναμενόμενο, δηλαδή η ευαισθησία και συνάμα η λαχτάρα να πάρει μορφή σε όποιες καλλιτεχνικές έκφρασης μέσο.

Ένας συνθέτης, ακόμη κι αν δεν γράψει τραγούδια, όπερες ή άριες είναι ποιητής,

νομε ποια από τις τέχνες γεννήθηκε από τον πρωτόγονο άνθρωπο. Τα χαράγματα στις σπηλιές δείχνουν το βάθος χρόνου που ο άνθρωπος εκφράστηκε εικαστικά, αλλά δεν μπορούμε να υποθέσουμε, αν ο χαρακτής άνθρωπος δεν έρχεται από μια κοινότητα που είχε δώσει νόημα στους ήχους και πάλι, αν ο ήχος των λέξεων ή της μουσικής προηγήθηκε.

Οι αυτονόητες αυτές σκέψεις είναι θεμελιωδώς αναγκαίες κάθε φορά που συναντούμε στις μέρες μας ένα έργο τέχνης, αφού έχουμε πάντα κατά νου πως τέχνη σημαίνει, εκ του ρήματος «τεύχω» (συγκροτώ σύνολο ήχων, χρωμάτων, ρυθμών, κινήσεων από επιμέρους ομόλογα στοιχεία). Η ποίηση ως εκ τούτου είναι δομημένο σύστημα λέξεων, δηλαδή ήχων (και αργότερα γραπτών σημείων) που έχει συμφωνηθεί να εκπέμπουν ορισμένο νόημα. Και σήμερα ένας ήχος από μια πρωτόγονη ανθρώπινη ομάδα δεν έχει νόημα, αν δεν μας κοινοποιηθεί ποιο νόημα της έδωσε η πρωτόγονη ομάδα.

**Ε**χω στα χέρια μου και στο γραφείο μου μια ποιητική δημιουργία του έξοχου ελληνικού ηθοποιού και σκηνοθέτη Δημήτρη Καταλειφού. Ο Καταλειφός είναι ένας καλλιτέχνης που τιμά χρόνια τώρα την «μυμψιν πράξεως»: το θέατρο. Τι σημαίνει αυτό; Πως, χρησιμοποιώντας το σώμα του ως κίνηση και ως ήχο, παράγει νοήματα που η κοινότητα έχει συμφωνήσει να έχουν συγκεκριμένο, αναγνωρίσιμο περιεχόμενο. Χωρίς συμφωνία ο ήχος και η κίνηση δεν έχουν νόημα.

Ο Καταλειφός είναι ηθοποιός, δηλαδή ποιεί ήθος, μιμείται συμπεριφορές, χειρονομίες, σώματος εν γένει και ήχων με συμφωνημένο νόημα, λέξεις. Συνάμα γράφει και έξοχη ποίηση, δηλαδή ήχους με ορισμένο συμφωνημένο νόημα. Αλλά τέτοιους ήχους μιμείται και ως ηθοποιός και ένας ηθοποιός που χειρίζεται σώμα και φωνή για να μιμηθεί ανθρώπινες πράξεις έχει τη δυνατότητα από διαχειριστής να γίνει και δημιουργός ενός δικού του σύμπαντος ήχων με νόημα, λέξεων. Η διαφορά ενός ποιητή από έναν συνάνθρωπο είναι η δυνατότητα να συγκροτεί με τις λέξεις πρωτότυπα λεκτικά οικοδομήματα.

Ο Δημήτρης Καταλειφός γράφει έξοχη, αριστουργηματική ποίηση, δηλαδή συμπλοκή λέξεων με σκοπό να οικοδομήσει ένα νέο πρωτότυπο σύστημα ήχων με νόημα. Για να μηνύσει τι; Καταρχάς την ανάγκη του να επικοινωνήσει με τους συνανθρώπους του και εν προκειμένω για να εκφράσει μια μελαγχολία και για τον κόσμο μέσα στον οποίο ζει και για την απουσία μιας χειρονομίας αλληλεγγύης. Η συλλογή του «Επί κλίνης κρεμάμενος» (Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ) είναι ποιήματα άκρας ευαισθησίας μέσα στο χάος μιας μοναξιάς που βιώνεται σε πλήθουσα αγορά και μυριάδες φωνές που καλούν σε βοήθεια.



**Ο Δημήτρης Καταλειφός είναι ηθοποιός, δηλαδή ποιεί ήθος, μιμείται συμπεριφορές, χειρονομίες, σώματος εν γένει και ήχων με συμφωνημένο νόημα, λέξεις. Συνάμα γράφει και έξοχη ποίηση, δηλαδή ήχους με ορισμένο συμφωνημένο νόημα**

αν η λέξη θυμηθεί την καταγωγή της από το ρήμα «ποιώ» που σημαίνει «δημιουργώ εκ του μηδενός». Άλλο το «πράττω», άλλο το «δρω». Εγγραψα εδώ κι άλλοτε πως αυτό σημαίνει και «Ο Ποιητής Ουρανού και Γης», ο Θεός, αφού δημιούργησε τον κόσμο εκ του μηδενός «Είπε και εγένετο», έτσι και ο καθένας δημιουργεί ένα ηχητικό σύμπαν που εκφράζει συναισθήματα, ακόμη και ιδέες. Το ίδιο και ο εικαστικός δημιουργός, είτε με σχέδιο, είτε με χρώμα, είτε με όγκο χτίζει μορφές, αφού μορφή είναι μια σύνθεση ήχων, χρωμάτων, όγκων, εικόνων, ρυθμών. Ένας συνθέτης μουσικής χτίζει με τους ήχους ένα μόρφωμα (αποτέλεσμα του «μορφώνω»), όπως μορφώματα χτίζει με χρώματα και με όγκους ο εικαστικός καλλιτέχνης και με λέξεις ο λογοτέχνης, με εικόνες, λόγο και ήχους ο κινηματογραφιστής, με κίνηση, λόγο, ήχους ο θεατρικός συγγραφέας.

Αυτές οι κοινόχρηστες σκέψεις, οι αυτονόητες, ακόμη και για τον άπειρο, ειδικής παιδείας, αναγνώστη, είναι η ελάχιστη προϋπόθεση για την επίσκεψη σε ένα οποιοδήποτε καλλιτεχνικό σύμπαν. Αν αφήσουμε τη φαντασία μας να ταξιδέψει στο απώτατο ανθρώπινο παρελθόν, αναζητώντας τις αρχές που εμφανίστηκαν και πώς οι τέχνες, δεν είναι βέβαιο, αν θα μπορούσαμε να διακρί-